

de Kor

 DECEMBER 1951 No. 12

Redactie : Bob Entrop Dierenselaan 39 Den Haag Tel. 320875

De laatste ronde!

Met dit nummer van de Kor sluiten we jaargang 1951 af. Weer ligt een jaar verenigingsleven achter ons. En zoals het doen gebruikelijk is laten we onze gedachten even door 1951 dwalen, wanneer een pittige oliebolleugeur door het huis zweeft. Dan komen meestal blijde en minder blijde gebeurtenissen in onze geest. Minder blijde gebeurtenissen heeft Biologia Maritima in het afgelopen jaar gelukkig niet gekend of het moesten de woorden van naar geldhongerende penningmeesters en naar copysmachtende redacteuren geweest zijn. Maar dat zijn oude koeien die uit de bekende oude sloot gehaald worden. Hierin komt natuurlijk in het nieuwe jaar een prachtige verbetering. In Januari wordt de penningmeester schat rijk en de redacteur onder een copylading verpletterd.

Daarom richten we onze gedachten liever naar al die prettige dingen, die 1951 voor B.M. gebracht heeft. Er was een congres, dat klonk als een klok, er waren tentoonstellingen waar B.M. aan het geachte publiek liet zien wat hij doet en hoe hij het doet.

Heel prettig was ook dat onder de werkgroepen en ook onder de leden persoonlijk een groeiende activiteit op te merken viel. Regelmatig toch worden in de werkgroepen contactavonden belegd, waar interessante onderwerpen betreffende onze liefhebberij besproken worden, het aantal excursies naar verschillende plaatsen neemt toe, kortom er is leven in de brouwerij gekomen.

Al die activiteit heeft haar weerklank gevonden in een stijgend ledental, iets waar B.M. het van moet hebben. Immers hoe meer leden hoe groter de mogelijkheden zullen worden. Op één van de binnengekomen enquête lijsten lazen we een wens naar aanleiding van de gestelde vraag: Wat zegt U van de Kor? En deze wens was: Een gedrukte Kor! Nu geachte inzender, hiermede zult U wel de wens van alle leden vertolkt hebben en zeer zeker die van Uw bestuur. Uw wens kan in vervulling gaan, maar.... dan een krachtige ledenwerfcampagne op touw gezet. Een gedrukte Kor geeft talloze voordelen, maar de drukker wil graag betaald worden. Dat zegt genoeg niet waar.

Daarom al mogen we over 1951 helemaal niet mopperen, Uw voorzitter-en dit is zuiver zijn persoonlijke mening-is nog lang niet tevreden, het kan nog beter. Denkt U nu ook weer niet dat het bij hem nooit goed is, maar we zouden zo gauw geneigd zijn te denken, dat we er nu zijn. Neen in het volgende jaar zullen we er nog een stevig schepje op moeten gooien, want we staan nog slechts aan het begin van ons werk.

Stilstand betekent achteruitgang. En we moeten immers vooruit!

Een flinke groep leden heeft in 1951 bewezen B.M. een warm hart toe te dragen en niet in geringe mate door hun enthousiasme en medewerking schoot B.M. een flink stuk op in de goede richting.

Wij hopen dat deze groep ook in het nieuwe jaar zal groeien en dat wij blijvend op hun steun zullen mogen rekenen.

1952 wordt voor ons allen een belangrijk jaar. De schouders er onder en dan zal het warempel wel gaan! Een goed Kersfeest en een prettig Oud en nieuw wordt U namens het bestuur toegewenst door

Bob Entrop
Voorzitter

Tijdens een Zaterdagmiddag excursie op de havenhoofden van Scheveningen, ontdekte ik tussen de daar zwemmende grondeltjes (Gobius microps) een erg donker visje. Na een langdurige jacht-hij gedroeg zich veel wilder dan de rest- kon ik hem bemachtigen. In de transportpot ontpopte hij zich als een prachtig gemarmerd diertje, dat ik niet zo direct thuis kon brengen. Aan de hand van het vissenboek, van Dr. Medeke bleek dat dit de in de titel reeds vermelde soort Blennius pholis was. In de bak viel op dat hij zich anders gedroeg dan de rest der bevolking. Rap als een kwajongen knaude en huppede hij rond, zwemmen zoals de andere vissen is hem vreemd. Het is meer een slingerende beweging die hij maakt, als hij door het water gaat. Op de bodem of de rotsen gebruikt hij zijn vergroeide buikvinnen, daarbij gesteund door zijn borstvinnen hangt hij zelfs tegen de onderkant van een overhangende rots. Ook is hij in staat om door zijn grote lenigheid zijn kop te draaien, iets wat voor een vis wel erg vreemd aandoet. Het gevangen exemplaar was nog een jong dier. Daar de Blennius een echte holbewoner is, is hij vaak dagenlang niet in mijn gezichtsveld. Op een avond meende ik dat hij toch heus verdwenen was, maar zie, juist op het moment dat ik de dekruit op de bak wilde leggen, zag ik iets tegen de onderkant van de hoekijzeren bovenregel zitten, en ja het was Blennius jr. Fris en monter dook hij in het water toen ik hem aanraakte, om direct daarna via een bovenwaterzittende alikruik zijn zelfde plaatsje weer op te zoeken. Dit was dus weer iets wat hem van de andere vissen onderscheidde. Hij verlaat bewust het water, wat ik reeds meerdere malen waarnam, terwijl hij daarbij steeds het zelfde plaatsje uitzoekt. U ziet in een bak kan men de aardigste dingen beleven. Ook U ziet natuurlijk wel eens iets bijzonders? Schrijf er over en stuur het aan de redactie.

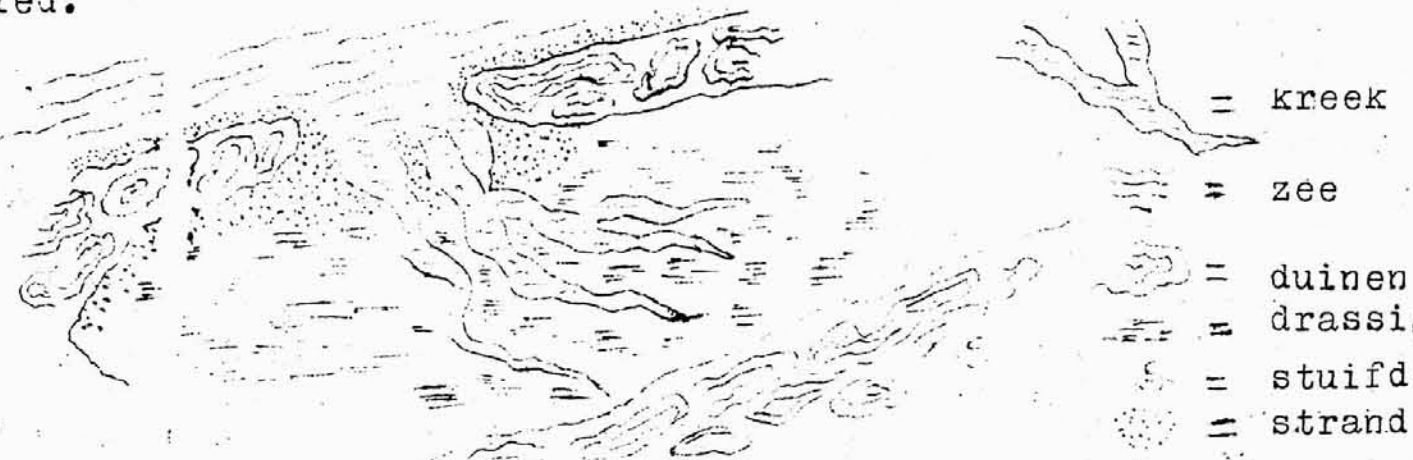
B. Hoog.
Contactman
Werkgroep Den Haag

De Enquetelijsten komen binnen !

Allereerst onze hartelijke dank aan hen die over de enquetelijst geen zeewater hebben laten vloeien, maar hem per kerende post-uitvoerig ingevuld-aan ons terugzonden. Met zulke leden kunnen we uit vissen gaan! Die begrijpen waar het om gaat. Nog steeds komen de lijsten binnen en over het resultaat van de antwoorden zijn wij zeer enthousiast. Toch-en nu komt het- zijn helaas niet alle lijsten binnengekomen. En eerlijk gezegd hadden we dit toch eigenlijk wel verwacht nu we zo uitdrukkelijk om retourzending gesmeekt hadden. Zullen we deze smeekbede dan nog maar een maand prolongeren? Dan zullen ze toch wel allemaal binnen zijn. Ook wanneer U op alle vragen nee, nee en nee wilt antwoorden, zend U de lijst dan toch spoedig terug. We zouden U willen raden: pakt U, voor U deze Kor verder leest, even de enquetelijst en vul hem in. Willen wij de uitslag van deze enquete in de Kor kunnen bespreken, dan willen wij graag alle lijsten-dus ook de Uwe-in ons bezit hebben.

TEXEL door B.M.-ers bezocht (2)

De Slufter Een uitzonderlijk landschap in de N.W.hoek van Texel, waarvoor helaas eigenlijk te weinig tijd is overgeschoten om het in de finessen af te grazen. Letterlijk zou er ook te grazen zijn, want het lage drassige gedeelte was mooi groen begroeid o.a. met Lamsoor, dat hier en daar nog bloeide, en andere zoutminnende planten, die hun glorielijktijd al achter de rug hadden. Voor hen die de Slufter niet kennen kan onderstaand schetsje misschien wat verhelderend werken. Over een breedte van enkele honderde meters is hier de duinenrij onderbroken en is achter deze doorbraak een uitgestrekt en vlak gebied ontstaan, dat zich links en rechts achter de duinenrij voortzet. Landinwaarts wordt dit krekengebied door een hoge stuifdijk die het achterland-de polder-tegen de zee beschermt, afgesloten. Vanaf deze stuifdijk hebben we een prachtig vergezicht over dit unieke gebied.

De krekentoen wij er waren ongeveer een halve meter diep, doorsnijden in schilderachtige kronkels het veld. Hier en daar liggen slikplaten; vooral daar waar de breedste krekentoen in zee uitlopen. In de richting van zee gaande houdt de begroeiing op en volgt een gewoon strand, bezaaid met mooie kokkels, enkele grote strandschelpen en een vrijwel ontbreken van de halfgeknotte strandschelp. Natuurlijk waren we nieuwsgierig naar de bevolking van de krekentoen. Er werd druk gevist en... tiendoornige stekelbaarsjes gevangen! Deze zwommen hier bij grote scholen tussen de grondels. Ze zijn echter heel wat moeilijker te bemachtigen dan de eveneens snelle, maar in vergelijking toch nog luiere grondels. Misschien is het wel goed hier even duidelijk aan te geven dat wij de Brakwatergrondel (*Gobius microps*) hier vingen. Wij spreken meestal alleen maar over grondels, maar wij moeten twee soorten grondels onderscheiden en wel de hierboven genoemde soort *microps* en de andere het Dikkopje (*Gobius minutus*) Redeke vermeldt in zijn *Pisces* (Fauna van Nederland) nog enkele soorten, maar noemt deze dubieus voor onze fauna. Het dikkopje wordt tot 8 cm; de brakwatergrondel tot 5 cm. Een typisch kenmerk voor *Gobius microps* is een donker vlekje in de bovenhoek van de borstvin, schuin naar achteren gericht (zie schetsje naar Redeke) Verder belandden in onze netten: Aasarnaaltjes en veel steurkrabben (*Palæmon elegans*) Deze zaten het meest langs de oevers en in de diepe kommen van de krekentoechten.

V = vlekje

Dichter bij zee lagen een stel angespoelde Kompaskwallen, die vol met kreeftachtige parasieten zaten, die zich door het lichaam van de

kwallen heen eten. Zij hebben een langwerpig groen oog. We hebben de kwal-
len van een heel stel van deze ongenode gasten verlost en in formaline-
buisjes meegenomen.

Ook in de ondiepe gedeelten (4- 5 cm) op de slikplaten schoten grote
brakwatergrondels links en rechts voor onze rubberlaarzen weg.

De slufteer is een gebied waar men niet zo één, twee, drie uitgekeken raakt.
Daar moeten we vaker en langer kunnen rondlopen, want in enkele uren krij-
gen we slechts een globale indruk. Om een juist beeld te krijgen van de
floristische rijkdom waren we ook wel wat te laat in de tijd. Dat de ca-
mera in zulk een dorado heel wat werk te verzetten krijgt, laat zich aan-
horen. Helaas kunnen wij de lezers van de Kor niet van deze fotobuit mee
laten genieten (Veel meer leden, dan krijgen we ook wel een gedrukte Kor)

3/We trekken nu naar Coksdorp, het meest noordelijke dorpje van Texel.
Coksdorp heeft een klein in onbruik geraakt haventje, waar een enkele bot-
ter scheef in de drooggevallen slikplaten weggezakt ligt. We worden door
een vogelkor, dat zich op het wad te goed loopt te doen aan de zeepiere,
begroet. Voor we het wad op zullen gaan wordt eerst de kug stevig aange-
sproken en de camera in een oude bunker-nu melkkelder-geladen.

Het is eb en over onafzienbare vlakten is het wad zo goed als droog ge-
lopen. Terst gaan we een eindje langs de dijk, waar tussen de stenen een
weelderige zoutflora van Zeealsem (*Artemisia maritima*) en Zeekraal (*Salic-
cornia herbacea*) groeit, dan op een grote steenhoop aan, die vooraan op
het wad ligt. Stenen worden omgekeerd, strandvlocien doen hun naam wat het
springen betreft eer aan en honderde alikruiken laten zich van de onder-
kanten der stenen afrollen. Tussen de stenen-als opgehoopt aanspoelsel
millioenen of nog meer huisjes van het Wadslakje (*Hydrobea ulvae*). Opper-
vlakke gezien lijkt een wad erg dierenarm, maar we moeten niet vergeten,
dat het merendeel der dieren in het slik verborgen leeft. Hiervan geven
bv. de talloze pierenhoopjes-uitwerpselen van de gewone zeepier (*Arenicola
marina*) een idee. Slijkschelpen als Strandgaper (*Mya arenaria*) en de Kokkel
(*Cardium edule*) steken soms half boven het slik uit, maar zitten ook vaak
geheel onder het slik, waarbij het dier doormiddel van een adembuis (siphon)
met het water in communicatie staat. Van de wormen is niet alleen de zee-
pier op het wad aanwezig, want overal op de zanderige gedeelten zien we
de kokertjes van de schelpkokerworm (*Lanice conchilega*) boven het zand
uitsteken. Deze kokertjes kennen we ook van het Hollandse strand, maar er
is toch een verschil in bouwwijze te ontdekken. De kokertjes van het Hol-
landse strand zijn, zoals de naam van de worm al aangeeft, opgebouwd uit
schelpstukjes. Hier op het wad is echter weinig of geen schelpgruis aan-
wezig, en wordt het kokertjes samengesteld uit zandkorreltjes met aan het
bovenende van het kokertje franjeachtige aanhangselen. We zien hier dus
hoe een verschil van milieu invloed schijnt uit te oefenen op de bouw-
techniek van een dier.

Her en der vinden we mosselenhoppen begroeid met blaaswier. Op de mosselen
treffen we enkele keverslakken (*Lepidochitona cinereus*), enige kleine an-
jelijeren (*Metridium senile*) en op een kokkel een Wedueroos-Snoertenta-
kelsagartia (*Sagartia troglodytus*). Heel spaarzaam en verspreid zowaar nog
kleine plukken zeegras (*Zostera marina*) en verder zeesla (*Ulva lactuca*)
waarop veel levende wadslakjes. Vastgehecht aan substraten als stenen en
strandgapers liggen eveneens verspreid en niet talrijk bossen veterwier
(*Chorda filum*). Wordt vervolgd.

Ve gaan naar Tholen In de Haagse werkgroep heerst een tikkelkje Tholenziekte. Een geheel ongevaarlijke ziekte overigens want hij heeft niets dan prettige kanten. "Per luxe" vertrekt Maandag 17 Dec. een groepje van 6 man naar de beroemde Koffiehoek. Zij zullen er wel koude handen halen, maar het enthousiasme ... en de buit zullen alle wonden helen.

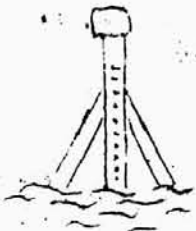
Met de wind in de rug. Dit is eigenlijk te zacht uitgedrukt, want een ware storm dreef een groepje actieve Haagse B.M.ers Zondag 9 Dec. als strandjutters van Scheveningen naar Katwijk. De buit was niet groot, want de N.W. er storm, die zij zo graag op de Z.W. er hadden zien volgen was uitgebleven. Veel "dooie piëten" als zeezoeten, alken, een grote zee-eend (vr), een jan van gent, een drieteenmeeuw en één dood beest: een knaap van een zeehond (vr). Een mooi bonk hout, geheel doorboord door de Paalworm (Teredo navalis) ging in de rugzak mee. Een fijne wandeling met een prachtige woeste zee als linksbuiten.

Verkgroep Utrecht in actie Van 22 t/m 25 Nov. j.l. werd door de Bond van Vogelliefhebbers Afd. Utrecht een tentoonstelling georganiseerd waar B.M. vertegenwoordigd door werkgroep Utrecht zijn medewerking verleende. Om kort te gaan. Het is voor B.M. een succes geweest. 5 Zeebakken, achter een wand opgesteld, helder, goed bevolkt en smaakvol ingericht trokken de volle belangstelling van de duizende bezoekers. Links van de aquaria was een propagandahoek met fotomateriaal ingericht, terwijl rechts er van een uitgebreide zeedierencollectie de aandacht vroeg. De burgemeester van Utrecht, Dr. de Ranitz, die de tentoonstelling opende was vol lof over de stand en het boeiende dierenleven in de bakken. Een woord van lof moer hier toegezwaid worden aan de leden van werkgroep Utrecht en in het bijzonder aan de contactman en zijn vrouw de fam. Beisterveld. Mevrouw Beisterveld toonde zich een prima gids en wist de bezoekers wat je noemt warm te laten lopen voor onze mooie liefhebberij. De gehele week waren zij in Touw en hun activiteit is dan ook beloond geworden. De voorzitter Bob Entrop hield op Zaterdag 25 Nov. op de tentoonstelling drie doorlopende voorstellingen in de vorm van een causerie over "De Noordzee in Uw huiskamer", toegelicht met de film over het leven van de strandkrab. De tentoonstelling bracht werkgroep Utrecht vele nieuwe leden en belangstellenden: Proficiat Utrecht!!

De specialistenkring Uit de reeds binnengekomen enquetelijsten blijkt dat een aantal leden zeker iets voelt voor het starten van een specialistenkring. Dat is zeer hoopvol. Zodra alle lijsten binnen zijn, zal er met de geïnteresseerden contact worden opgenomen.

-0-

Hier zijn weer de hoogwatertijden voor Rotterdam!

16 December 6.13 uur en 18.38 uur. Den Helder ong. 3 uur later.
 23 December 11.05 uur en 24.- uur. Ong. 1 uur vroeger IJmuiden.
 30 December 5.46 uur en 18.10 uur. Schev. 1½ uur vroeger.
 Hoek van Holland 1.45 uur vroeger.
 Delfzijl ongeveer 7½ uur later. 5-8 uur later is het laag.

-71-

DETERMINATIETABELLEN

Door de strandwerkgroep van de Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie en de Nederlandse Natuur Historische Vereniging zijn in de loop der tijd verschillende goede determinatietabellen voor zeedieren uitgegeven, waarop wij gaarne de aandacht van onze lezers willen vestigen.

Voor het op naam brengen van vangsten en vondsten bewijzen deze tabellen heel goede diensten. Zij zijn billijk in prijs, zodat ook de allerkleinste beurs niet behoeft te zuchten. Tot dusver zijn verschenen:

1. Kwallen	F.0,15	5. Zeepokken	F.0,20
2. Tikapsels van Haaien en roggen	" 0,20	6. Zeeanemonen 2e druk	" 0,35
3. Zeeanemonen 1e dr. uitverk.		7. Zeespinnen	" 0,25
4. Stekelhuidigen	" 0,30	8. Eendenmossels	" 0,35
		9. Strandvlooiën	" 0,25

De tabellen zijn meestal een 8 pagina's groot en voorzien van duidelijke figuren. Tabellen die wij een ieder kunnen aanraden.

Eén opmerking, die geen critiek wil heten, Graag zagen wij dat de tabellen steeds in het zelfde formaat zullen verschijnen. U kunt de tabellen bestellen bij A.C. Hazevoet Vogelenzangstraat 19 (1) Amsterdam W. (Giro-nummer 535844 t.n.v. Penningmeester S.W.G. Amsterdam)

Maak het zelf ! AQUARIUMPOMP. door J.C. de MARS

Uitgeversmy. De Muiderkring te Bussum zond ons bovenstaand deeltje uit de serie Maak het zelf, geschreven door J.C. de Mars.

Een goed boekje voor hen die zelf de handen uit de mouwen willen steken, wanneer het er om gaat een goed aquariumpompje te bouwen.

De tekst die voor knutselaars werd geschreven is duidelijk en wordt door vele werktekeningen toegelicht.

Dat een zekere vaardigheid in gereedschaphantering noodzakelijk is laat zich aanhoren, want bij het bouwen van een aquariumpomp komt het toch zeker op precisiewerk aan. Knutselaars aan de slag dus! Voor F.0,90 weet U het naadje van de kous.

VISSEN ACHTER GLAS door K. Werner en A.F.J.R.B. Sloet tot Everlo

Deze twee schrijvers, beide geen onbekenden in de wereld van aquariumliefhebbers schreven dit boekje in een gesprekform van leraar tot zijn pupillen. Het is dus populair gehouden en wil niets liever dan de aquariumsport, die ook onder de jeugd steeds meer en meer veld wint, in de juiste banen leiden. Voor de scholier en de oudere beginner lijkt ons dit een aardig boekje, wanneer tenminste de laatste ook zijn oor te luisteren wil leggen bij mijnheer van Hal-de biologieleraar-die in dit boekje zijn leerlingen op weg wil helpen.

Uitgaaf: Uitgeverij Nieuwe Wieken N.V. Amsterdam. Prijs F.3,25 in een zeer smaakvol bandje !

 Natuurlijk kunt U deze boeken in iedere willekeurige boekhandel bestellen. Maar waarom zoudt U dit niet doen bij onze adverteerders? Zij leveren vlot en heus tegen de zelfde prijs. U steunt er B.M. mee!

Laatste nieuws !! Eigenlijk is het geen laatste nieuws, maar een oud verhaaltje op nieuw verteld. Wij schrijven heel veel brieven aan vragenstellers. Dat kost heel veel porto. Sluit U daarom voortaan een postzegel voor antwoord in, dan is de secretaris